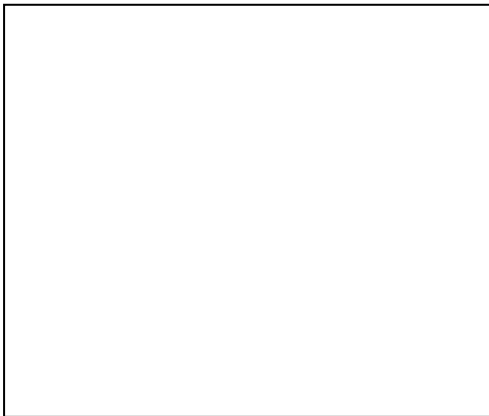

Samrådsredogörelse

Fördjupning av översiktsplan, Stallarholmen Strängnäs kommun

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2017-09-27 enligt § 129 att sända ut fördjupning av översiktsplan Stallarholmen för samråd. Samrådsperioden var 2017-10-16 – 2017-12-18.

Handlingarna har varit utställda på medborgarkontoret i Stallarholmen, biblioteket i Strängnäs och medborgarkontoret i Strängnäs kommunhus samt på Strängnäs kommuns hemsida.

Handlingarna sändes ut enligt sändlista (till statliga myndigheter och kommuner som berörs av förslaget, kommunala nämnder och styrelser samt övriga myndigheter, sammanslutningar och enskilda med väsentligt intresse av förslaget).

Under samrådsperioden har följande skrivelser inkommit:

Inkomna synpunkter	Datum	Synpunkt
Statliga myndigheter och kommuner		
Länsstyrelsen	2018-01-02	Ja
Naturvårdsverket	2017-10-20	Nej
Sjöfartsverket	2017-10-18	Ja
Skogsstyrelsen	2017-12-15	Nej
Statens geotekniska institut	2018-01-02	Ja
Svenska kraftnät	2017-12-18	Nej
Trafikverket	2017-12-18	Ja
Kommunala nämnder och styrelser		
Barn- och utbildningsnämnden	2017-12-20	Ja
Socialnämnden	2017-11-08	Nej
Teknik- och servicenämnden	2017-12-06	Nej
Övriga myndigheter, företag, sammanslutningar och enskilda		
ESEM	2017-10-16	Ja
Skanova	2017-12-18	Ja
Sörmlandstrafiken	2017-12-04	Ja
Vattenfall Eldistribution AB	2017-11-21	Ja
Naturskyddsföreningen Strängnäs	2017-12-18	Ja
Tankesmedjan i Stallarholmen	2017-12-10	Ja
Karkulla 2:1 och Toresunds-Norrby 7:9	2017-12-17	Ja
Klahammar 1:1	2017-11-19	Ja
Stora Eneby 2:3	2017-11-25	Ja
Toresund-Sundby 1:129	2017-12-14	Ja
Ytterselö-Husby 7:37, Sjöliden 1:4-1:10 och Husby Tegelbruk 4:15	2017-12-06	Ja
Vannesta 3:80	2017-11-28	Ja

SYNPUNKTER	KOMMENTARER
Statliga myndigheter och kommuner	
Länsstyrelsen	
Inledning Det är bra att den fördjupade översiktsplanen pekar ut betydelsefulla områden med höga kultur- och naturmiljövärden som restriktionsområden, där exploatering är olämplig. Kartan som redovisar föreslagen mark-och vattenanvändning bör förtydligas då den är svår att få överblick över genom att de olika områdena redovisas i en variation av gula toner. Likaså behöver den för tydligheten skull kompletteras med namn på områden.	Kartan ska förtydligas med namn och tydligare färger.
Riksintressen Planförslaget redovisar de riksintressen som berörs. Riksintressen för kulturmiljövården Norra delen av planområdet ligger inom riksintresse för kulturmiljövården Överselö-Tynnelsö. För att fördjupningen ska fungera vägledande för efterföljande beslut ska den redovisa hur riksintresset tillgodoses. Därför bör avsnittet om riksintresset Överselö-Tynnelsö utvecklas. Riksintressets motiv och uttryck bör framgå. Kommunens syn på vad som kan skada riksintresset bör anges samt avsikter, rekommendationer och ställningstaganden. Ett resonemang om att huvuddelen av den berörda delen av riksintresset omfattas av restriktioner mot tillkommande bebyggelse bör finnas med. Den tätortsnära landsbygdszonen norr om Östa hage ligger i den öppna jordbruksmarken inom riksintresset. För att undvika skada på riksintressets värden bör bebyggelse undvikas i detta område. Detta gäller även planerad bebyggelse på åkermark kring Vreta. Hur eventuella planerade förändringar kan bidra till att utveckla och förbättra riksintresset kan gärna beskrivas. På Länsstyrelsens webbsida finns kunskapsunderlag med mål för hur riksintresset kan tillgodoses. Vid uppförande av ny bebyggelse som påverkar riksintresset Överselö-Tynnelsö kan miljökonsekvensbeskrivning eller kulturmiljöanalys behöva tas fram och alternativ kan behöva studeras.	Beskrivningen av riksintresset ska utvecklas i planförslaget. Gränsen för tätortsnära zonen ska justeras så att det inte ligger inom riksintresset.
Hälsa och säkerhet Översiktsplanen med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning tar upp relevanta frågor om risker som ras, skred och översvämning, och inriktning för de risk- och säkerhetsaspekter som behöver beaktas i efterföljande planarbeten beskrivs.	

<p>Räddningsinsatser till Selaön är även med en fungerande broförbindelse en tidsmässigt begränsande faktor som boende på ön behöver förhålla sig till, och med en avskuren broförbindelse kan situationen förvärras ytterligare. Kommunen bör därför redan idag verka för en säkrare förbindelse till Selaön. Den beredskapsplan som tagits fram enligt planförslaget innebär inte att tillgängligheten är tillgodosedd i ett längre perspektiv.</p> <p><i>Grundläggningsnivån vid Mälaren</i> Planerade bostadsområden vid Västra Sundby, Södra Vannesta och Husby-Tuna ligger delvis inom område som riskerar att översvämmas vilket behöver beaktas i kommande detaljplane- arbete.</p> <p><i>Förorenad mark</i> Länsstyrelsen konstaterar att informationen om förorenade områden i den fördjupade översiktsplanen med tillhörande underlag är otillräcklig. Planen behöver förtydligas och kompletteras med en karta som visar fastigheter med känd eller misstänkt förekomst av föroreningar i mark, grundvatten eller sediment. Planen behöver också ge vägledning vid efterföljande detaljplaneläggning och lovgivning, till exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vilket underlag som krävs vid framtagande av ny detaljplan • Hur bygglov ska hanteras inom befintlig detaljplan där föroreningsfrågan inte har beaktats i tillräcklig omfattning • Hur bygglov utanför detaljplanelagt område ska hanteras i de fall det kan beröra ett förorenat område <p>Det bör framgå av planen hur ett förändrat klimat kan komma att påverka spridningen av och exponeringen för föroreningar. Ytterligare information kan hämtas från Länsstyrelsens webbsida om förorenade områden, Länsstyrelsens webb-GIS, Naturvårdsverkets och Boverkets rapport 5608 om förorenade områden och fysisk planering samt Förorenade områden i den fysiska planeringen – en vägledning, framtagen av Länsstyrelsen i Östergötland 2013.</p>	<p>I planhandlingen framgår det att hänsyn ska tas till översvämningsriskerna vid kommande detaljplane- arbete.</p> <p>Planhandlingen ska kompletteras med mer information om förorenade områden samt en karta med förorenade områden.</p>
<p>Strandskydd Planerat bostadsområden Västra Sundby, Södra Vannesta och Södra Tuna ligger delvis inom område där utökat strandskydd gäller. Länsstyrelsen vill påpeka att prövning av ett eventuellt upphävande av strandskyddet kommer att behöva göras i det enskilda fallet utifrån inventering av naturvärdena på platsen, allmänhetens tillgänglighet samt vilka skäl för upphävande som föreligger.</p>	<p>Planhandlingen ska kompletteras med hanteringen av strandskyddet.</p>
<p>Miljö kvalitetsnormer Enligt miljökonsekvensbeskrivningen bedöms inga miljö kvalitetsnormer överskridas.</p>	<p>Noteras</p>
<p>Naturmiljö <i>Gråbo</i> Ett område med naturvärden intill Gråbo planeras att bebyggas. Området är utpekade som sumpskog med naturvärden och bör inventeras med avseende på detta innan detaljplanering.</p>	<p>Planhandlingen ska förtydligas i detta avseende.</p>

<p>Västra Sundby Området planeras att bebyggas med fler bostäder och verksamheter samt en ny väg samtidigt som det idag utgörs av ett av Stallarholmens största sammanhängande skogsområden intill bebyggelse. Försiktighet och hänsyn bör därför tas i den vidare planeringen till de natur- och rekreationsvärden som finns där. Det bör även vara möjligt att ta sig från västra sidan av den nya vägen till östra sidan via en grön korridor. Nyckelbiotopen som ligger centralt i området bör inventeras och tas hänsyn till samt att den kan kräva en buffertzona mot bebyggelse. Skolskogen i södra delen av Västra Sundby bör inte minska i areal. Nyckelbiotopen och ädellövs skogen som ligger strax utanför planeringsområdet Västra Sundby, öster om Åkerby, bör inventeras och tas i beaktande vid planering av ny exploatering.</p>	<p>Planhandlingen ska förtydligas avseende hänsyn till naturvärdena vid kommande detaljplanering.</p>
<p>Tekniska anläggningar Länsstyrelsen konstaterar att enligt planförslaget närmar sig Ulvhällsfjärdens reningsverk kapacitetsgränsen avseende kvävebelastning, vilket kan innebära en begränsning av utbyggnadstakten för Stallarholmen.</p>	<p>Strängnäs reningsverk ska byggas ut för att klara framtida påkopplingar. Ett nytt tillstånd ska sökas.</p>
<p>Jordbrukets intressen Planförslaget innebär att tätortsnära jordbruksmark exploateras. Länsstyrelsen instämmer i miljökonsekvensbeskrivningens slutsats att då områdena är lokaliserade i anslutning till befintlig bebyggelse och planförslaget i övrigt motverkar en utspridd bebyggelsestruktur, innebär planen en hållbar tätortsutveckling.</p>	<p>Noteras</p>

Kulturmiljö

Den fördjupade översiktsplanen är i huvudsak koncis och tydlig vad gäller redovisning av kulturmiljövärden och hur dessa kan bevaras, användas och utvecklas, vilket är positivt.

Under rubrikerna "Samhällets historia" och "Kulturmiljöer" tecknas en god beskrivning av områdets kulturhistoriska värden. Avsnittet om kulturmiljö kopplat till utvecklingsstrategin är relativt sparsmakat och kan med fördel utvecklas. Hur kulturmiljöerna kan bevaras, användas och utvecklas bör beskrivas. Det bör framgå vilka kulturvärdena är, hur de kommer till uttryck, hur de påverkas av föreslagen förändring och om kulturvärdena riskerar att skadas. Bedömningar, målsättningar och strategier i stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet kan med fördel arbetas in i planen.

Det är bra att avsnittet lyfter fram de yngre kulturhistoriska miljöerna. Eftersom tegelbruk, industri- och handelsetableringar, egnahemsbebyggelse och bebyggelse uppförd efter 1950 representerar viktiga delar av det bebyggelsehistoriska kulturarvet, är det angeläget att denna bebyggelse beskrivs och ges ett skydd i kommande detaljplaner. Då ett par av områdena för tillkommande bebyggelse avser bebyggelse av lantlig karaktär där hänsyn ska tas till intilliggande kulturmiljöer, bör planen ange riktlinjer för bebyggelsen. Detta är särskilt viktigt inom riksintresseområde eller regionalt intresseområde där detaljplan saknas. Stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammets riktlinjer bör följas.

Ur kulturmiljö- och stadsbyggnadssynpunkt bör byggnadstyper i Södra Vannesta studeras vidare. Punkthus i park och femvåningsbebyggelse är främmande inslag i Stallarholmen och bebyggelsen bör anpassas till kulturmiljövärden i omgivningen och till kyrkomiljön vid Toresunds kyrka. Likaså bör bebyggelse i område utpekad som verksamhetsmark utformas och placeras med god anpassning till omgivande kulturmiljö.

Inför detaljplaneläggning av Västra Husby bör en miljökonsekvensbedömning eller kulturmiljöanalys tas fram som analyserar planförslagets påverkan på riksintresset och den värdefulla bebyggelsen i centralorten och tegelbruket.

För område Husby Tuna bör en inventering av kulturhistoriskt värdefulla fritidshus och andra miljöer tas fram i samband med detaljplanearbete. Fritidshus och sportstugor från 1900-talets första hälft är en intressant byggnadskategori som har börjat uppmärksammas och värderas på senare tid. Ombyggnad av dessa till permanentboende kan innebära förlust av kulturhistoriska värden om inte förändringarna görs på ett varsamt och genomtänkt sätt. Det är önskvärt att välbevarade fritidshus förses med skydds- och varsamhetsbestämmelser. Höjd lovplikt kan också vara tänkbart. Länsstyrelsen delar bedömningen att exploateringsgraden inte bör öka inom området.

De karaktärsområden med kulturhistorisk bebyggelse som har angivits i stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet, dvs Centralorten, service, f d Husby tegelbruk och Husby gård, Silo och smedja samt Skolområdet kan med fördel införlivas i avsnittet. Kommunen har bedömt att dessa områden har mycket höga eller höga kulturhistoriska värden. Detaljplaner eller områdesbestämmelser som ger ett skydd för den kulturhistoriskt

Planhandlingen ska kompletteras med utökad beskrivning av hanteringen av kulturmiljön och riktlinjerna för bebyggelsen.

Syftet är att pröva en blandning av bostadsformer med god terränganpassning.

Planhandlingen ska revideras i detta avseende.

Planhandlingen ska förtydligas avseende hänsyn till kulturmiljön vid kommande detaljplanering.

Planhandlingen ska förtydligas avseende hänsyn till kulturhistoriska värden vid kommande detaljplanering.

Planhandlingen ska i kap 4 och 5 förtydligas avseende hänsyn till karaktärsområdenas kulturhistoriska värden vid kommande detaljplanering.

värdefulla bebyggelsen i dessa områden bör tas fram. Riktlinjerna enligt stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet bör tillämpas vid detaljplaneläggning.
Bygglovsbefrielsen för attefallshus gäller inte inom bebyggelseområden som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Översiktsplanen bör redovisa kommunens bedömning av vilka områden detta gäller.

Fornlämningar

Ny kulturmiljölag sedan 2014 och nya regler för samråd enligt kulturmiljölagen gör att följande ändring behöver göras i avsnittet om fornlämningar;

... Skyddet för dessa är lagstadgat genom kulturmiljölagen (1988:950). Alla bygglovsprövningar och detaljplaneprojekt som berör mark inom 100 meter från en registrerad fornlämning ska samrådask med länsstyrelsen. För tillbyggnad, rivningslov, fastighetsreglering, avloppsanläggningar och bergvärme gäller samrådspikten 50 från registrerad fornlämning. Länsstyrelsen bedömer den planerade åtgärdens lämplighet, samt om arkeologiska insatser gällande fornlämningen krävs.

Kartorna figur 14, 24, 28, 30 och 32 är missvisande vad gäller fornlämningsbilden eftersom de endast redovisar de kända fornlämningar som består av fler lämningar medan alla enstaka fornlämningar saknas. Hela den kända fornlämningsbilden bör redovisas och beaktas och länsstyrelsen föreslår att planen kompletteras med ett utsnitt ur fastighetskartan där områdets samtliga kända fornlämningar redovisas (se bilaga).

Eftersom området är rikt på kända fornlämningar kommer Länsstyrelsen sannolikt begära arkeologiska utredningar inför flera kommande detaljplaner för att kunna ta ställning till i vilken mån planen berör tidigare okända fornlämningar.

Kända fornlämningar bör i första hand bevaras tillsammans med ett så stort område runt dessa som behövs för att bevara fornlämningen. Det betyder att exploateringar ibland inte kan tillåtas enligt kulturmiljölagen. Detta kan till exempel gälla område 1 i det planerade utbyggnadsområdet Södra Vannesta där den planerade bebyggelsen ligger inom det lagskyddade fornlämningsområdet till gravfälten Toresund 124:1 och 125:1 och berör direkt boplatsen Toresund 467. I vissa fall kan arkeologiska för- och slutundersökningar bli aktuella om fornlämningar bedöms kunna tas bort till förmån för exploatering.

Länsstyrelsen vill påpeka att prövning enligt kulturmiljölagen gäller för attefallshus om de ska uppföras inom fornlämning eller fornlämningsområde.

Kyrkor och byggnadsminnen

Det är bra att markanvändningskartan anger att området vid Toresunds kyrka är ett restriktionsområde. Även området vid Ytterselö kyrka bör definieras på samma vis. På s. 34 - 35 bör det framgå att kyrkomiljöerna vid Toresunds och Ytterselö kyrka är skyddade enligt 4 kap. kulturmiljölagen.

Tynnelsö slott är byggnadsminne enligt 3 kap. kulturmiljölagen. Riksantikvarieämbetet har lämnat förslag till regeringen om att skydda Mälsäkers slott som statligt byggnadsminne.

Planhandlingen ska kompletteras med riktlinjer för när bygglovsbefrielsen för attefallshus inte gäller.

Planhandlingen ska revideras och uppdateras med avseende på texten och kartan

Planhandlingen ska förtydligas avseende hänsyn till fornminnen vid kommande detaljplanering och bygglovsprövning.

Planhandlingen ska kompletteras med detta.

Kartan ska kompletteras med ett restriktionsområde även vid Ytterselö kyrka

Miljökonsekvensbeskrivningen Länsstyrelsen ställer sig bakom bedömningen att noggrannare limnologiska undersökningar behövs, för att undvika att känsliga bottnar förstörs, innan naturhamnar marknadsförs ur turismsynpunkt.	Noteras
Bilaga: Utsnitt ur fastighetskartan med områdets samtliga kända fornlämningar	
	

<p>Sjöfartsverket</p>	
<p>Sjöfartsverket har ansvar för tillgänglighet, framkomlighet och säkerhet i svenska farleder och farvatten. Verksamheten bedrivs med inriktning huvudsakligen på handelssjöfarten. Fritidsbåttrafikens, fiskets och marinens intressen ska beaktas. Sjöfartsverket arbetar dessutom för hög transportkvalitet, god miljö, regional utveckling och ett jämställt transportsystem. I Sjöfartsverkets uppdrag ingår att bevaka sjöfartens transportleder och hamnterminaler inklusive dess anslutningar till landbaserad infrastruktur.</p> <p>Sjöfartsverket har tagit del av "Samråd av förslag till fördjupad översiktsplan för Stallarholmen, Strängnäs kommun" och gör bedömningen att förslaget inte kommer att påverka sjöfarten negativt och har därmed inget att erinra, men har nedan redovisad information och allmänna synpunkter.</p>	<p>Noteras</p>
<p>Synpunkter</p> <p>Sjöfartsverket ser positivt på att farled 931 finns nämnd i Samrådsförslaget, se nedan bild.</p> <p>"Farleden genom Stallarholmssundet anses vara av regionalt intresse för transportsystemet."</p> <p>Sjöfartsverket förutsätter att framtida planer inte kommer att försämra tillgängligheten i farleden och att Sjöfartsverket medges möjlighet att yttra sig över planer som berör farleden samt vattenområden för sjötrafik.</p> <p>Sjöfartsverket noterar också att hänsyn har tagits till Stallarholmsbron vid planering av framtida bebyggelse.</p> <p>Däremot har kommunen inte tagit med passagerartrafik; resor på</p>	

<p>vattnet och borde utreda möjligheten till båtpendling som en resmöjligheter för kommunens invånare.</p> <p>All belysning inom planområdet utformas så att den inte verkar bländande för sjötrafiken eller påverkar funktionen på de ljuspunkter som är avsedda för säker navigation. Detta gäller även arbetsbelysning under anläggningsfaser.</p> <p>I övrigt förutsätter Sjöfartsverket att följande planområden kommer att samrådas med verket när planerna bearbetats ytterligare och konkretiserats:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventuell utbyggnad av gäst-, små- och fritidsbåtshamnar eller etablering av nya bryggor* • Broar, G-C broar eller andra konstruktioner över farbara vatten* • Etablering av nya sjö- färjeförbindelser • Eventuell etablering av naturreservat • Vatten- och strandnära anläggningar samt bostads- och övriga bebyggelser • Vattenförlagda VA-, värme- eller andra ledningar • Planer som innebär ändring av befintlig strand- eller kajlinje • Eventuella muddringar eller tippningar <p>*Av samrådsmaterialet framkommer det att det kommer finnas behov av etablering av ytterligare småbåtshamnar med både fast- och gästhamnsplatser samt att det är av stor vikt för Stallarholmens utveckling att få en bredare och tillförlitligare vägbro.</p>	<p>Planhandlingen ska kompletteras med text om att samråd ska ske med Sjöfartsverket inför kommande arbeten som berör farleden.</p>
<p>Statens geotekniska institut</p>	
<p>Allmänt anser SGI att i en översiktsplan bör geotekniska förutsättningar översiktligt redovisas med av-seende på geotekniska riskfaktorer (t.ex. risker för ras/skred i berg/jord, erosion och översvämning). Dessa faktorer kan vara avgörande för lämpligheten utifrån ett geotekniskt perspektiv och de bör därför redovisas tidigt i planprocessen. Grova värderingar kan göras utifrån bl.a. geologiska och topografiska kartor.</p> <p>Vidare vill vi framhålla vikten av att vid strategiska beslut om markanvändning, översiktlig planering, måste markens lämplighet för avsett planändamål värderas utifrån livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. Förväntade effekter av ett förändrat klimat måste således beaktas. Klimatscenerierna</p>	<p>Planhandlingen ska redovisas med en övergripande beskrivning av geotekniska riskfaktorer samt en karta över riskområden för skred.</p>

indikerar att för de kommande 100 åren kan ökad nederbörd förväntas leda till ökade flöden och förhöjda nivåer i vattendrag och havet. Detta kan öka riskerna för ras, skred, stranderosion och översvämningar, vilket bör värderas vid bedömning av framtida markanvändning (för såväl befintlig som tillkommande bebyggelse). Kännedom om geotekniska säkerhetsfrågor är således centrala redan vid översiktlig planering. I en översiktsplan bör därför eventuella riskområden tydligt redovisas, förslagsvis på kartor, och en strategi tillfogas planen över hur dessa områden skall utredas i samband med framtida detaljplaner eller bygglov.

SGI vill trycka på att det i samband med detaljplanering alltid ska utföras bedömning av ras, skred och erosion i enlighet med PBL. Vi vill också framhålla vikten av att vid prövning av markens lämplighet för avsett planändamål måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. vara utgångspunkten och därför behöver förväntade effekter av ett förändrat klimat beaktas. Klimatscenerierna indikerar att för de kommande 100 åren kan ökad nederbörd förväntas leda till ökade flöden och förhöjda nivåer i mark och vattendrag. Detta kan öka riskerna för ras, skred, erosion och översvämningar, vilket bör värderas vid bedömning av framtida markanvändning (för såväl befintlig som tillkommande bebyggelse). Översvämningsförebyggande åtgärder, tex uppfyllnader och vallar, kan medföra geotekniska konsekvenser vilket också måste beaktas.

SGI har i ett regeringsuppdrag om harmonisering av statligt framställda planeringsunderlag avseende ras, skred och erosion tillsammans med bl a MSB och SGU tagit fram en Vägledning ras, skred och erosion <https://www.swedgeo.se/globalassets/publikationer/sgi-vagledning/sgi-v1.pdf>
Underlagen finns åskådliggjorda i en kartvisningstjänst: <https://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/>. Vägledning och innehållet i kartvisningstjänsten uppdateras varje år i januari. Informationen är från geoteknisk synpunkt värdefull vid strategiska val av lämplig markanvändning. För ytterligare information om, bland annat, hur geotekniska säkerhetsfrågor bör hanteras i planprocessen, se följande film:
<https://www.youtube.com/watch?v=Aldfd98UopU>

Samrådshandlingen beskriver ras, skred och erosion i [1] avsnitt 3.2 samt i [2] MKB:n avsnitt 6.4.1.

I [1] nämns att kompletterande utredningar avseende översvämning samt geotekniska undersökningar krävs för den

<p>fortsatta planeringen. SGI instämmer i det och hänvisar till ovanstående rekommendationer.</p> <p>I [2] finns en längre text om ras och skredrisk. SGI vill där påpeka att skredrisken i ett område med finjord framför allt beror av topografi/marklutning och jord lagrens hållfasthet och jämviktsförhållanden. Jordens vatteninnehåll i form av grundvatten- och provattentryck spelar också roll men är inte det avgörande. Den karta med förutsättningar för skred i finkornig jordart som SGU producerat och som visas i Figur 9, är en god hjälp att identifiera områden där de geotekniska säkerhetsfrågorna särskilt behöver beaktas. MSB:s översiktliga stabilitetskartering från 1996, med utvalda vid tidpunkten bebyggda områden, inkluderar ett område vid Stallarholmen. Området bedömdes inte tillfredsställande stabilt och detaljerad utredning rekommenderades för att klarlägga förhållandena. SGU har producerat en karta med stränders eroderbarhet, som delvis ersätter SGI:s erosionskartläggning från 2006. Vi vill också påpeka att erosion kan påverka markstabiliteten genom att markytans geometri förändras och därmed jämviktsförhållandena i jordlagren.</p>	
<p>Trafikverket</p>	
<p>Inom den fördjupade översiktsplanens avgränsningsområde är Trafikverket väghållare för vägarna 977 (Strängnäsvägen), 980 (Brogatan/Mariefredsvägen/Överselövägen), 983 (Ytterselövägen) och 985. Stallarholmsbron ingår även den i Trafikverkets ansvarsområde.</p>	
<p>Stallarholmsbron</p> <p>Trafikverket har tidigare undersökt möjligheten att komplettera Stallarholmsbron med gång- och cykelväg. Det visade sig då att körbanan är för smal för att en yta på ett säkert sätt ska kunna avsättas för gång- och cykeltrafik. Det framkom också att det på grund av brons konstruktion är svårt och kostsamt att hänga på en gång- och cykelbro på vägbrons utsida.</p> <p>Trafikverket har nyligen utfört underhållsätgärder på Stallarholmsbron, bl.a. lagningsarbeten och bättrat på målningar. Trafikverket har i sin underhållsplan avsatt medel för vidmakthållande av bron under kommande år, fram till dess att det blir aktuellt att bygga en ny vägbro. I dagsläget finns det emellertid ingen fastställd plan för när Stallarholmsbron kan ersättas med en ny bro. Det är eventuellt i samband med byggnation av ny vägbro som frågan om en gång- och cykelförbindelse kan lösas.</p>	<p>Noteras</p>

<p>Åtgärder på statligt vägnät</p> <p>Planförslaget beskriver att strukturen utmed Brogatan är ett för orten viktigt karaktärsdrag, som bör bevaras och förstärkas, vilket kan göras genom att gatan förtydligas som huvudstråk med hjälp av trädplanteringar, god gestaltning etc. Trafikverket önskar uppmärksamma att åtgärder på statligt vägnät ska uppfylla de krav som ställs i VGU (Vägar och gators utformning), bl.a. för att vägen inklusive vägområdet ska utformas på ett trafiksäkert sätt men också för att underhållet av väganläggningen inte ska försvåras.</p> <p>Trafikverket vill också uppmärksamma att åtgärder som innebär att ny mark behöver tas i anspråk för vägområde, kräver att en vägplan tas fram. Detta gäller även om en det finns en laga kraftvunnen detaljplan som medger byggnation av t.ex. en cirkulation, som i fallet vid den befintliga anslutningen till väg 983 vid Västra Husby.</p> <p>Kontakt bör därför tas med Trafikverket i ett tidigt skede beträffande åtgärder som rör någon av de statliga vägarna, vilket gäller såväl gestaltningsfrågor som gångpassager och nya anslutningar.</p>	<p>Planhandlingen ska kompletteras med text om att samråd ska ske med Trafikverket inför kommande arbeten som berör de statliga vägarna.</p> <p>Noteras</p>
---	---

<p>Cykelvägnätet</p> <p>Trafikverkets arbete med utbyggnad av cykelvägnätet följer Regionförbundet Sörmlands cykelstrategi.</p>	Noteras
<p>Pendlarparkeringar</p> <p>Trafikverket vill uppmärksamma att det är RKTm som tillsammans med regionförbundet identifierar och prioriterar pendlarparkeringar kopplat till busshållplatser.</p>	Noteras
<p>Direktiv för kommande bygglovsprövning och detaljplanering</p> <p>Trafikverket ser positivt på att den fördjupade översiktsplanen redovisar direktiv för kommande bygglovsprövning och detaljplanering i utvecklingsområdena.</p> <p>I sammanhanget vill Trafikverket av trafiksäkerhetsskäl betona vikten av att hålla nere antalet enskilda fastighetsutfarter till allmän väg. När enskilda byggnationer medges utan stöd av en detaljplan är risken stor att utfartsfrågan i respektive ärende löses "allt eftersom", där en strategi vad gäller samordning av utfarter saknas. Trafikverket anser att kommunen i möjligaste mån bör ha en tanke kring hur eventuella utfarter kan samordnas fastigheter emellan, i de fall det inte är aktuellt att ta fram en detaljplan.</p> <p>Trafikverket vill också uppmärksamma att nybyggnation utmed statlig väg bör beakta det byggnadsfria avståndet som sträcker sig 12 meter från vägområdet. Detta gäller vid nybyggnation utmed samtliga statliga vägar inom planområdet.</p>	Noteras
<p>Kommande arbete</p> <p>Trafikverket ser fram emot det fortsatta arbetet med utvecklingen av Stallarholmen och välkomnar en dialog med kommunen kring de ärenden och åtgärder som kan ha inverkan på det statliga vägnätet.</p>	Noteras
<p>Kommunala nämnder och styrelser</p>	
<p>Barn – och utbildningsnämnden</p>	
<p>Beslut enligt delegationsordning för Barn- och utbildningsnämnden</p> <p>Samråd av förslag till fördjupad översiktsplan för Stallarholmen, Strängnäs kommun, yttrandes</p> <p>Kommunens översiktsplan skall beskriva kommunens intentioner</p>	Noteras

<p>och avsikter för framtida mark- och vattenanvändning. Planen påverkar inte befintlig markanvändning men kan styra den framtida användningen vid framtagande av detaljplaner och vid bygglovsprövningar. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande. Tidsperspektivet är fram till år 2040.</p> <p>Förslag till fördjupad översiktsplan för Stallarholmen visar på en prognostierad befolkningsökning på 1100 invånare fram till 2040. Idag finns det ca 3 500 invånare i Stallarholmen. Tillväxten motsvarar 10 % av den beräknade befolkningsökningen i hela kommunen under perioden. Den fördjupade översiktsplanen pekar på ett tydligt utbyggnadsfokus på fastlandssidan då bron har vissa kapacitetsbegränsningar. Förskolan och grundskolan i Stallarholmen ligger på fastlandssidan där vägarna från Strängnäs, Mariefred och Selaön möts. Ett strategiskt och bra läge. Förskolan har redan idag ett ökat behov av fler platser medan grundskolan inte visar på samma tydliga utveckling vilket innebär att lokaler bör kunna samutnyttjas. Den strategiska placeringen bör därför kvarstå och utvecklas.</p>	
<p>Övriga myndigheter, företag, sammanslutningar och enskilda</p>	
<p>ESEM</p>	
<p>Att renhållningsföreskrifter för Strängnäs kommun efterlevs och beaktas i alla stycken.</p>	<p>Noteras</p>
<p>Skanova</p>	
<p>Skanova AB har tagit del av förslag till fördjupad översiktsplan enligt ovan, och låter framföra följande:</p> <p>Yttrande</p> <p>Skanova är den ledande leverantören av nätkapacitet till teleoperatörer för dagens och framtidens slutkundstjänster i Sverige. Skanovas målbild är en effektiv telekommarknad, präglad av öppenhet, konkurrens och minsta möjliga detaljreglering. Vi vill att så många som möjligt ska få ta del av de möjligheter - i form av tjänster - som en modern infrastruktur ger. En sådan marknad gynnar alla parter - grossister, operatörer och slutkunder.</p> <p>Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning.</p> <p>Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda</p>	<p>Noteras</p>

hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.	
Sörmlandstrafiken	
<p>SKTM har tagit del av FÖP Stallarholmen och anser till att börja med att den fördjupade översiktsplanen generellt sett är väl genomarbetad och har ett format som underlättar läsningen. När det kommer till de delar av planen som berör kollektivtrafik har SKTM följande synpunkter:</p> <p>SKTM anser inte att föreslagen FÖP stimulerar till hållbara transporter med attraktiv kollektivtrafik som anges vara en viktig utgångspunkt vid framtagandet av utvecklingsstrategier för området. Merparten av den föreslagna nya bebyggelsen ligger inte i kollektivtrafiknära lägen och är samtidigt inte tillräckligt stor för att bära utökad kollektivtrafik med nya bussförbindelser, något som bland annat berör områdena Västra Sund by och Husby Tuna. Förslaget beskriver exempelvis inte hur Västra Sundby är tänkt att försörjas med kollektivtrafik utan ger endast exempel på framtida hållplatslägen. Här rekommenderas istället bra och gena GC-vägar till en ny hållplats med stöld- och väderskyddad cykelparkering på Strängnäsvägen vid infarten till området.</p> <p>En hög exploatering i Västra Husby hade kunnat ge möjligheter till ett ökat utbud och därmed en mer attraktiv kollektivtrafik men här föreslås lite bebyggelse med lantlig karaktär. Vid framtida exploateringar föreslår SKTM att ny bebyggelse börjar och prioriteras vid Södra Vannersta och därefter Västra Husby. Den höga restidskvoten mellan kollektivtrafik och personbilstrafik och den förhållandevis korta restiden med bil till de stora målpunkterna indikerar att byggande av pendlarparkeringar för bilar inte leder till ett ökat resande med kollektivtrafiken. Istället rekommenderar SKTM gena GC-vägar och stöld- och väderskyddade pendlarparkeringar för cyklar vid hållplatserna.</p> <p>Samtliga hållplatser och anslutande GC-vägar bör dessutom tillgänglighetsanpassas för att bidra till en attraktiv kollektivtrafik. Vid gestaltning av huvudstråk, till exempel Brogatan, med bland annat trafiksäkerhetshöjande åtgärder är det viktigt att ta hänsyn till kollektivtrafikens anspråk på framkomlighet och komfort vilket påverkar dess restid och attraktivitet.</p>	<p>Planhandlingen ska kompletteras med tydligare prioritering av GC-vägar till hållplatser med stöld- och väderskyddade cykelparkeringar.</p> <p>Planhandlingen ska förtydligas med en utbyggnadsprioritering som börjar med de centrala områdena som ligger nära kollektivtrafikstråken.</p> <p>Kommunen delar denna uppfattning men anser att FÖP:en ändå bör peka ut framtida mark för pendlarparkering vid strategiska hållplatser.</p> <p>Noteras</p>
Vattenfall Eldistribution AB	
Vattenfall har elnätanläggningar inom för översiktsplan aktuellt område vid Stallarholmen med en spänningsnivå på 0,4 kV till 24	

<p>kV både ledning i luft och ledning i mark samt nätstationer. På sidan 30 i framtagen planhandling står det under "Energi": "Vattenfall är elnätsansvarig i Stallarholmen. En större högspänningsledning löper i nord-sydlig riktning som Svenska kraftnät ansvarar för."</p> <p>Vattenfall vill att texten ovan kompletteras så att det står "Vattenfall Eldistribution AB är elnätsansvarig i Stallarholmen"</p> <p>Vattenfall vill påminna om följande</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vattenfall måste kontaktas i god tid före exploatering/planarbeten påbörjas inom områden där Vattenfall har elnätanläggningar. En ny eller omarbetad detaljplan medför ofta att en förändring erfordras av Vattenfalls elnätanläggningar inom området så att befintliga elnätanläggningar kan behövas flyttas och nya tillkomma. • För alla detaljer och anläggningar som placeras invid Vattenfalls elnätanläggningar gäller att dessa skall placeras så att drift- och underhållsarbeten inte försvåras. • Schaktning eller sprängning inom ledningsrätts-/servitutsområde får inte ske utan att man i god tid inhämtat ledningsägarens medgivande. • Försiktighetsprincipen som ingår i de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken avseende att verksamheter eller åtgärder inte medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. • En eventuell ombyggnad eller flytt av elnätanläggning t.ex. luftledning eller markkabel tillhörande Vattenfall utförs av Vattenfall men bekostas av exploatör. <p>Vattenfall har inget övrigt att erinra i detta ärende i detta skede.</p>	<p>Planhandlingen ska kompletteras med föreslagen text.</p> <p>Noteras</p>
<p>Naturskyddsföreningen i Strängnäs</p>	
<p>Naturskyddsföreningen har med stort intresse tagit del av förslaget till fördjupad översiktsplan för Stallarholmen och finner de övergripande målsättningarna och intentionerna i stort sett vara i överensstämmelse med föreningens synsätt. På två punkter vill vi emellertid se förändringar i förhållande till förslaget, nämligen följande.</p> <p>1. I de områden där utvidgat strandskydd till 300 m gäller anser vi det synnerligen angeläget att behålla detta även framgent. Detsamma gäller naturligtvis även de områden som omfattas av det ordinarie strandskyddet, 100 m. Det är av största vikt inte minst för den biologiska mångfalden men även för personer, som inte har tillgång till egna stränder inom sina närområden, att rejäla sådana ytor bibehålls för det rörliga</p>	<p>Planhandlingen ska kompletteras med tydligare hanteringen av strandskyddet.</p>

<p>friluftslivet. Omfattande avvikelser från strandskyddsbestämmelserna berör som bekant redan tidigare för bebyggelse ianspråktagna områden. Vi är givetvis medvetna om att stor del av denna bebyggelse tillkommit redan innan några sådana skyddsregler var gällande.</p> <p>2. Befintlig grönstruktur i de områden som avses bli föremål för förtätning bör i möjligaste mån bibehållas och våra tidigare framförda önskemål om krav på tillämpande av lämplig grönytefaktor m.m. beaktas. (Se nedanstående bilaga). Då de föreslagna planerna nödvändigtvis är av övergripande natur och inte rättsligt bindande önskar vi innan eventuell detaljplanering äger rum få tillfälle att tillsammans med kommunens tjänstemän få tillfälle att inspektera de nuvarande naturområden som skulle bli föremål för exploatering och eventuellt få till stånd erforderliga naturinventeringar.</p> <p>Bilaga. Naturskyddsföreningen Strängnäs önskemål beträffande normer att iaktta vid ny bebyggelse.</p> <p>1. Norm för grönområden i % av totalt markområde (grönytefaktor). För närvarande finns begreppet i Grönplanen endast som ett komplement till Balanseringsmetoden, vilken vi tidigare i samband med vårt remissyttrande till Grönplanen, kritiserat.</p> <p>2. Grön utsikt i minst två väderstreck från varje bostad.</p> <p>3. Endast inhemskt växtmaterial i parker och utmed transportstråk (bil-, cykel- och gångvägar).</p> <p>4. Nya riktlinjer för parkförvaltningen med mer "spontan" ängsnatur och färre gräsmattor, vilka bör skötas med lägre klippningsfrekvens.</p> <p>5. Planteringar med främmande växtmaterial begränsas till planteringskärl och därutöver möjligen till några få platser (t.ex. Arboretum) med särskild motivering."</p>	<p>Noteras Planhandlingen beskriver vikten av bevarandet och utvecklingen av grönytor.</p> <p>Hanteras i kommande detaljplanering och redovisas inte i en översiktsplan.</p>
<p>Tankesmedjan i Stallarholmen</p>	
<p>Detta är ett samlat yttrande från åtskilliga Stallarholmsbor, förmedlat genom Tankesmedjan i Stallarholmen. Tankesmedjan har inbjudit till ett flertal öppna möten om Stallarholmens framtid, med tydligt fokus på FÖP-arbetet. Detta (omfattande) arbete har utmynnat i ett samlat inlägg med åtskilliga skisser och synpunkter, vilka inlämnades redan i förra vändan och även föredrogs på möte med ansvarig Patrik Wirsenius och Anders Jonsson på Strängnäs kommun.</p> <p>Mycket av det stallarholmsborna då föreslog, ser vi nu i förslaget</p>	

<p>från tjänstemännen till fördjupad översiktsplan för Stallarholmen. Men på några – väsentliga – punkter ser vi att planförfattarna valt att inte lyssna på inkomna synpunkter. Vi är medvetna om betydelsen av den fördjupade översiktsplanen och att den har en beräknad livslängd på ca 30 år. Därför ser vi allvarligt på förslaget och förutsätter att kommunen lyssnar ännu mer på stallarholmsbornas viljeyttring när det gäller Stallarholmens framtida utveckling. Det har även inkommit åsikter och ideer till Tankesmedjan som kanske mer hör hemma på detaljplaneringsstadiet. Men det är stallarholmsbornas åsikter.</p> <p>De boende i Stallarholmen vill ha serviceboende, hyreslägenheter, bättre service, trygg broförbindelse, cykelvägar, fungerande lokaltrafik, sammanhängande promenadvägar utefter vattnet, ett riktigt torg, en park, vackrare genomfartsgata, en badplats på fastlandssidan, utegym mm, samt utveckla tätortsnära rekreativmöjligheter. Dessa synpunkter har utmynnat i nedanstående yrkanden A-F samt Övriga synpunkter.</p>	
<p>2.4 Bostäder</p> <p>Behov: Serviceboende i Stallarholmen, centralt belägna hyreslägenheter och mer service.</p> <p>Yrkande A. Planlägg centralt belägen mark företrädesvis till hyreslägenheter, serviceboende och service.</p> <p>A.1. Markområde s/v om Rosendalsvägen (markerat som grönområde på kommunens förslag) – bör alltså istället för grönområde planläggas för välbehövliga hyreslägenheter. Detta är centralt belägen kommunägd mark, med tillgång till VA och befintligt vägnät.</p> <p>A.2. Gamla COOPtomten behövs för serviceboende med allmän service i bottenvåningen.</p>	<p>Planhandlingen ska revideras med bostäder även i delar av grönområdet.</p> <p>Finns med i planhandlingen.</p>
<p>2.6 Landskap och grönstruktur</p> <p>Behov: Bevara tätortsnära öppna landskap mot mälares stränder.</p> <p>Yrkande B. Bevara kvarvarande öppet landskap mot mälares stränder, för tätortsnära rekreation, bevarande av kulturhistoriskt värdefullt landskap och åkermark, samt för bevarande av ortens attraktivitet.</p> <p>B.1. Östra Vannesta: Bevara åkermarken norr om Mariefredsvägen (mot vattnet). Område med rikt fågelliv. Uppskattat tätortsnära rekreativområde. Området har stor även stor utvecklingspotential för rekreation och ekoturism.</p>	<p>De viktiga naturområdena har identifierats och kommer att sparas. Ny bebyggelse placeras endast närmast vägen.</p>

<p>B.2. Husby -Tuna: Bevara åkermarken söder om Husby Ringväg (mot vattnet). Detta är ett mycket uppskattat rekreativområde intill Husby Ringväg, dit många barnfamiljer flyttar. Område med rikt djur- och fågelliv. Ett betydande antal byggklara (osålda) tomter finns dessutom redan i närområdet.</p>	<p>Den för fågellivet värdefulla åkermarken ligger närmast vattnet och kommer att bevaras. Ny bebyggelse placeras närmast vägen.</p>
<p>2.8 Fritid & Rekreation Behov: Stor del av vattenkontakten i de centrala delarna är redan bortbyggd. Sammanhängande gångstråk vid vattnet saknas. Badplats på fastlandssidan saknas. Utegym och motions slinga saknas. Park saknas. En stor del av de tätortsnära målarstränderna är redan bortbyggda. Behåll resterande tätortsnära målarstränder obebyggda.</p> <p>Yrkande C: Sammanhängande gångstråk behöver planeras, både för att underlätta för promenader samt att ge barnen en trygg skolväg. Parkmark behöver inrättas. Badplats på fastlandssidan behöver planeras. Motionsslinga och utegym behöver planeras. Behåll resterande tätortsnära målarstränder obebyggda.</p> <p>C.1: Skapa trygg och funktionell sammanlänkning av gångstråken utmed vattnet på båda sidor om norra brofästet (på Selaösidan). Ett gångstråk på brygga under bron är en lösning som förordas av många. (Se även C.2)</p> <p>C.2: Skapa sammanhängande gångstråk (och parkmark) utmed vattnet hela vägen från Östabadet fram till befintligt gångstråk nedanför Husby Ringväg. Detta skulle skapa stora rekreativområden, skapa naturliga mötesplatser och öka ortens trivsel och attraktivitet, möjliggöra för många boende att lämna bilen hemma och möjliggöra för barnen att cykla till skolan och tätorten, då enda alternativet, landsvägen, helt saknar vägren.</p> <p>C.3: Utveckla badplatsen vid Najudden, beläget på fastlandssidan inom planområdet (Östra Vannesta). I dagsläget saknas en underhållen badplats samt rekreativområden vid vattnet på denna sida om tätorten. Najudden är en nedgången, skräpig och otrygg och oåtkomlig plats, men belägen nära skolan, vilket innebär att den nyttjas flitigt av de äldre skolbarnen. Najuddens badplats kan utvecklas med utemotion, gym och kursverksamhet (kanske segling). Med gångstråk (se C.4) från tätorten, skulle badplatsen bli åtkomlig och trygg både för skolbarnen och övriga.</p> <p>C.4: Planering av sammanhängande gångstråk/brygga hela vägen mellan båtplatsen på Målarvägen och Toresunds kyrka. Detta skulle möjliggöra för många boende att lämna bilen hemma och möjliggöra för barnen att cykla till skolan, då enda alternativet, landsvägen, helt saknar vägren.</p>	<p>Denna inriktning finns övergripande beskrivet i planhandlingen. Detaljutformning hanteras inte i en översiktsplan.</p> <p>Planhandlingen ska kompletteras med text om badplatsens utvecklingsmöjligheter.</p>

<p>2.9 Trafik & övrig infrastruktur Behov: Cykelvägar. Trygg och säker broförbindelse. En ytterligare bro. Pendlarparkeringar.</p> <p>Yrkande D: Utnyttja möjligheterna i FÖPen ännu mer: Tydliggör kommunens ställningstagande för att åtgärda de stora bristerna i såväl planering som trygghet i Stallarholmens tätort.</p> <p>D.1. Planera samt verka för att obruten cykelväg inrättas genom hela samhället.</p> <p>D.2. Planera samt verka för att cykelväg byggs både till Ytterselö och till Överselö.</p> <p>D.3. Verka för att cykelväg byggs både till Mariefred och till Malmby.</p> <p>D.4. Avsätt mark för en framtida ytterligare broförbindelse. Med en ytterligare bro blir samhället mindre sårbart. Man kan styra trafiken på ön direkt i riktning mot Läggesta alternativt mot Strängnäs och däremed både förkorta restiderna till tåget/storstan samt göra genomfartsgatan lugnare, tryggare och trevligare.</p> <p>D.5. Avsätt mark för pendlarparkering vid busstationen bakom torget (Selaön) samt vid Vannesta (fastlandet).</p>	<p>De förslag på cykelbanor som är med i kommunens Cykelplan är också inarbetade i planhandlingen.</p> <p>Ytterligare en broförbindelse har inte bedömts som realistiskt inom överskådlig framtid. Den skulle också bli svår att placera på en plats som ger en framtida sammanhängande tätortsstruktur. I planhandlingen föreslås istället att den befintliga vägbron får en högre standard. (Förslaget till markanvändning i planhandlingen hindrar dock inte en framtida bro vid t ex Kolsundet).</p> <p>Planhandlingen ska kompletteras med förslag på pendlarparkeringar.</p>
<p>2.7 Folkliv Behov: Mötesplatser saknas helt och hållet utomhus. Stallarholmen saknar park och har i dagsläget inget torg (det enda torget är nu parkeringsplats). Torget saknar riktning och blickar mot vattnet. Förslaget till FÖP saknar helt dessa aspekter.</p> <p>Yrkande F: Planlägg parkmark. Förtydliga att parkmark och torg är helt väsentliga för människors möten. Förtydliga och planlägg stråket mellan torget och vattnet (parken).</p> <p>F.1. Torgets betydelse som mötesplats måste klargöras.</p> <p>F.2. Förtydliga och planlägg ett tydligt stråk mellan torget och vattnet.</p> <p>F.3. Planlägg parkmark utefter vattnet nedanför torget och på platsen för nuvarande båtuppläggningsplats (Strandvägen).</p>	<p>Torget betydelse beskrivs i planhandlingen.</p> <p>Stråket är redan planlagt som gatemark.</p> <p>Förslag på ett strandstråk finns med i planhandlingen.</p>

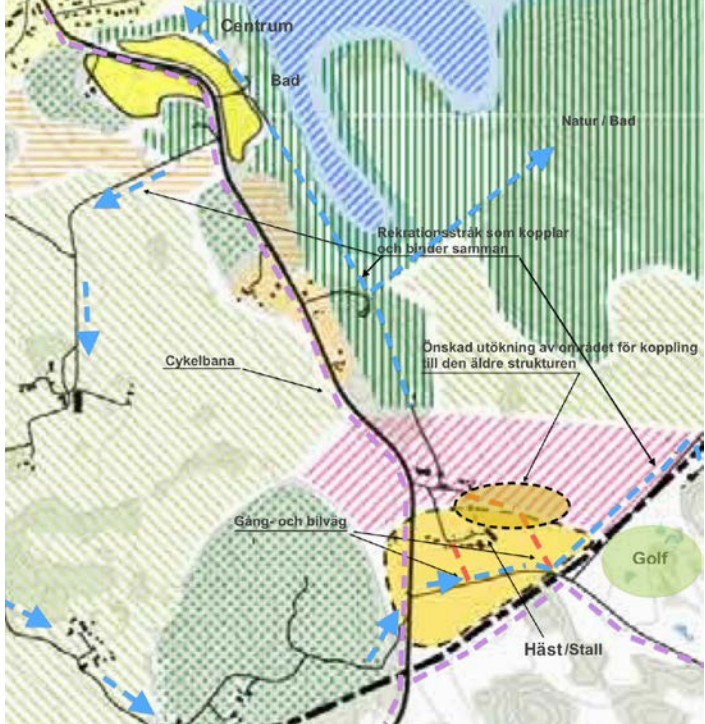
<p>Övriga synpunkter:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Platsen för återvinningen är dålig och vart ska den flyttas när COOPtomten bebyggs? 2. Behovet av parkeringsplatser är stort. Det nu presenterade förslaget tar inte tillräcklig hänsyn till att det helt saknas busstrafik ute på landet. Detta innebär att alla som bor utanför byn måste ta egen bil till Stallarholmens centrum, för att fortsätta med buss till Strängnäs eller Mariefred. Bilar måste kunna parkeras på infartsparkeringar i anslutning till några av busshållplatserna, (från båda håll) samt omfattande ytterligare behov vid evenemang. 3. Det finns ett mycket livaktigt näringsliv i Stallarholmen. Hur ska deras specifika behov bättre tillgodoses? 4. Man bör reservera (ett reservat) med plats för en ytterligare bro-, tunnel eller färjeförbindelse i den fördjupade översiktsplanen. Detta skulle ge Stallarholmen förutsättningar att utvecklas på ett bättre sätt. 5. I de planerade bostadsområdena kan man hantera fornminnen så att de blir synliga i området. Fornminnen kan bli attraktioner som kommer att uppskattas både av dom som bor och besöker Stallarholmen. 6. Var kan en matvaruaffär inrättas på fastlandssidan? 7. Hur kommer cykelvägarna från Mariefred och Strängnäs att ansluta till Stallarholmen? 	<p>Ny plats för återvinning kommer att hanteras inom byggprojektet.</p> <p>Förslag på nya parkeringsplatser finns med i planhandlingen.</p> <p>Näringslivets förutsättningar och utvecklingsmöjligheter beskrivs i planhandlingen.</p> <p>Se tidigare kommentar till yrkande D 4.</p> <p>Planhandlingen beskriver redan detta.</p> <p>Möjligheten till matvaruaffär hanteras i detaljplanen för Gula industrihuset.</p> <p>Planhandlingen beskriver detta i kap 4.6</p>
<p>Karkulla 2:1 och Toresunds-Norrby 7:9</p>	
<p>Som fastighetsägare till Karkulla 2:1 och Toresunds-Norrby 7:9 ser jag positivt på arbetet med FÖP för Stallarholmen. Stallarholmen har stor potential. Att kommunen sätter upp riktlinjer över hur Stallarholmen skall utvecklas för att bli ett attraktivt samhälle känns angeläget. Jag anser att mitt förslag, som innebär en tätare bebyggelse likt en by vid Toresunds kyrka och Karkulla gård, skulle bidra till en positiv utveckling för Stallarholmen. Förslaget stödjer de flesta av de mål och riktlinjer som stat och kommun satt upp för samhällsplanering. Planförslaget "Toresunds kyrkby", fick ett positivt planbesked i Strängnäs byggnadsnämnd 2017-03-17. Nedan följer kommentarer på det som jag anser viktigt att kommentera och lämna synpunkter på i kommunens förslag.</p>	<p>Noteras</p>

<p>Stallarholmens potential</p> <p>Stallarholmen är ett litet samhälle i Strängnäs kommun med stor potential.</p> <p>Stallarholmsborna är en lojal och företagsam grupp invånare. Trots det anser jag att det behövs projekt som lyfter och stärker samhället, som sätter Stallarholmen på kartan! Kommunens förslag, som delvis innebär en förtätning i de centrala delarna, skulle innebära en positiv utveckling, skapa en starkare "centrumkänsla" och ge plats för en utökad service. För att det ska bli möjligt krävs ett bättre underlag genom en positiv inflyttning av starka grupper för att samhället skall kunna blomstra och fortsätta stärkas.</p> <p>Stallarholmen har många fina värden som kan konkurrera med andra tätortsnära samhällen, inte minst genom en lite lägre prisbild på fastigheter än tätorten men konkurrensen är stor i Mälarenregionen. Om Stallarholmen blev ett samhälle som startade spännande och attraktiva projekt med nytänkande vad gäller verksamheter och boendeformer skulle Stallarholmen bli "exklusivt".</p> <p>Samhället är redan företagartätt och energin kring "Gula industrihuset" bidrar redan till en sådan känsla. Förslaget "Toresunds kyrkby" skulle bli ett annat sådant projekt med en ny typ av bebyggelse. Ett koncept som kopplar det nya till det gamla, rik på kulturmiljö med stora rekreativmöjligheter där olika generationer bor och verkar.</p>	
<p>Tillfart till Stallarholmen</p> <p>Vägarna till Stallarholmen, från både Mariefred och Strängnäs, är båda obelysta och går mestadels genom obebyggd mark, rik på vilt.</p> <p>Invånare och besökare upplever det näst intill omöjligt att röra sig säkert utanför Stallarholmen under större delen av året. Vare sig man går, cyklar eller kör bil. Att öka den tryggheten genom gång- och cykelbanor, belysning och målpunkter i form av bebyggelse eller aktivitetsplatser längs med vägarna, skulle innebära en otrolig ökning i form av attraktivitet och livskvalitet på alla plan för Stallarholmsborna. Jag anser att möjligheten att fler skulle flytta till Stallarholmen skulle öka markant då de flesta blir pendlare som flyttar hit. Förslaget "Toresunds kyrkby" med boende, hästverksamhet, natur- och kulturmiljö i direkt anslutning till Stallarholmens golfbana skulle bli en sådan "hållpunkt". Förslaget skulle på ett tryggare sätt knyta rekreation och landsbygd närmare Stallarholmens centrala delar. I förlängningen skulle även Mariefred upplevas närmare då händelser längs</p>	Finns med i planhandlingen.

vägen bidrar till upplevelse och trygghet.	
<p>Bostäder</p> <p>I samrådsförslaget FÖP en för Stallarholmen skriver kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stallarholmen har företrädesvis attraherat dem som söker småhus i den mindre landsbygdsnära tätorten, med goda naturvärden och med en omedelbar närhet till Mälarens vatten. Med hänsyn tagen till att fler äldre förväntas tillkomma i Stallarholmen, liksom i kommunen i stort under planperioden, kan en inriktning mot attraktivitet för seniorer eftersträvas i lägen som efterfrågas av gruppen. • Bostadsbebyggelse med mer lantlig karaktär riktas till befintliga bybildningar, vilket förstärker befintliga områden och ger landsbygden en stabilare struktur över tid. <p>Jag tror Stallarholmen skulle behöva ett nytänkande vad gäller boendeformer som lockar till sig nya grupper av invånare. Förslaget "Toresunds kyrkby" med sitt koncept, bidrar till att kommunen får en ny attraktiv boendeform med närhet till höga natur-, kultur- och rekreationsvärden. Förslaget vänder sig till seniorer och aktiva barnfamiljer som vill ha en miljömedveten boendemiljö med ökad livskvalitet. Konceptet skulle sätta Stallarholmen på kartan och dra till sig en aktiv grupp kommuninnevånare. Sannolikt från storstadsregionen.</p>	
<p>Natur och rekreation</p> <p>I samrådsförslaget FÖP:en för Stallarholmen skriver kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förstärk den befintliga grönstrukturen... • Koppla samman och tillgängliggöra.... tydligt nätverk för bostadsnära rekreation, fritidsaktivitet och friluftsliv. • Mark bör reserveras för att utveckla strandstråken och tillgängligheten till Mälaren. • Från Toresunds kyrka finns ett gångstråk längs kyrkviken som kan utvecklas och bli en kvalitet för de nya bostadsområdena som föreslås. <p>Här beskriver kommunen en mängd fina rekreationsmöjligheter som går att utveckla i Stallarholmen. För att det skall kunna genomföras tror jag att det är viktigt att motivera ett genomförande av kommunens förslag. Genom att förtydliga och skapa målpunkter som stärker natur- kultur-och rekreationsvärden, motiveras en satsning. Det är också av stor vikt att dessa stråk upplevs trygga att röra sig längs med. För att åstadkomma detta krävs trafiksäkra och belysta stråk. Tryggheten leder till en ökad rörelse av människor. Förslaget "Toresunds kyrkby" bidrar som målpunkt längs ett rekreationsstråk genom sitt läge, mellan Stallarholmens centrala del, förbi Najuddens badplats, Toresunds kyrka och</p>	

<p>Stallarholmens golfbana. Förslaget kommer även att öka möjligheten till rekreation genom sin satsning på hästverksamhet. Förslaget skapar en ny boendemiljö med alla dessa värden in på knuten. Även Kumla kopplas på så sätt närmare Stallarholmen.</p>	
<p>Kommunikation I samrådsförslaget FÖP:en för Stallarholmen skriver kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ett väl utbyggt gångvägnät bidrar också till att koppla samman olika bostadsområden. • ...det svårt att röra sig fritt i orten på ett trafiksäkert sätt. • Stallarholmens tätort kan därför bidra till att ge ett bättre resandeunderlag. <p>Det förutsätter dock att den nya bebyggelsen får en god närhet och en bra tillgänglighet till busshållplatserna....</p> <p>Kommunen tar upp vikten av ett väl utbyggt gång- och cykelnät för att koppla samman bostadsområden på ett tryggt sätt. Jag tror att det även är viktigt att koppla skola, service, rekreation och boende till varandra. För att samhället Stallarholmen skall vara en attraktiv plats att bo på bör alla dess olika delar vara sammankopplade. Det vore önskvärt att Stallarholmensborna kunde ta sig till fots eller cykel till natur, badplats, kyrka, stall/ridhus, golfbana mm, på ett säkert sätt. Det skulle öka mervärdet, inte minst för barnen som inte har någon annan möjlighet än att färdas till fots eller med cykel.</p> <p>Toresunds kyrka och övrig befintlig bebyggelse har två busshållplatser med mindre avstånd än 300 m.</p>	
<p>Miljökonsekvenser- Kulturmiljö I samrådsförslaget FÖP:en för Stallarholmen skriver kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En stor del av planområdet utgörs i planförslaget av restriktionsområde för betydande kulturvärden/storskaligjordbruksmark vilket gör att risken minskar för att fornlämningar i dessa områden skadas. Risken för negativa konsekvenser kan dock minimeras genom varsam förändring och god planering i samband med detaljplanering. <p>Planförslaget "Toresunds kyrkby" ligger i direkt anslutning till Toresunds kyrka. Kyrkan låg i gamla tider där vägen delade sig för att antingen leda till Mariefred eller Herresta. Platsen har sedan länge utgjort en plats för boende och verksamheter såsom skola, mejeri och lantbruk. Att omsorgsfullt skapa en bebyggelse i samspråk med kyrkan och dess redan befintliga bebyggelse skulle stärka och synliggöra de kulturvärden som den miljön ger. De gamla vägsträckningarna skulle återigen dras och utgöra byvägar för den nya bebyggelsen. Kyrkan, som redan har en naturlig markering av sin särart då den är placerad på en förhöjning i landskapet, skulle bli det dominerande och väl synliga</p>	<p>Gränserna för framtida bebyggelseområden är i FÖP:en</p>

<p>landmärket. Observera kommentaren på kommunens karta gällande området för möjlig utveckling. Att lägga bebyggelsen längs med de gamla vägarnas sträckning utgör en huvudidé i förslaget vilket gör att markerad yta är för snävt tilltagen på kommunens karta, se nedan.</p>	<p>översiktligt illustrerade. Den exakta placeringen av bebyggelse hanteras i detaljplaneskedet, i samband med att det görs utredningar av natur- och kulturmiljöerna.</p>
	
<p>Sociala konsekvenser I samrådsförslaget FÖP:en för Stallarholmen skriver kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inriktningen i planförslaget att öka blandningen av boendeformer leder också till en ökad integration och social hållbarhet. • Planförslaget innebär också en ökad tillgänglighet till Mälaren och andra rekreationsområden, vilket lockar till ett rörligt friluftsliv och därmed en ökad folkhälsa. <p>Här vill jag lyfta den stora möjlighet som "Toresunds kyrkby" har att ge positiva sociala aspekter. Tanken är att integrera unga och gamla i en fantastisk miljö rik på all sorts rekreation. I förslaget kommer även hästverksamheten utvecklas. Familjer utan egna möjligheter att bedriva hästverksamhet skall här kunna få utöva intresset/ sporten i direkt anslutning till sitt boende. Även en bollplan skall kunna ordnas för lek och samvaro mellan åldersgrupper.</p>	
<p>Klahammar 1:1</p>	
<p>Som ägare till fastigheten Klahammar 1:1 vill jag lämna synpunkter på översiktsplanen gällande föreslaget område för</p>	

<p>kulturmiljövård (Riksintresseområdena för kulturmiljövården). I översiktsplanen är det föreslagit att ca 60-70% av Klahammar 1:1 skall beröras av detta område.</p> <p>Jag är idag en aktiv lantbrukare på Selaön brukar ca 650ha växtodling varav ca 250 ha är ägd mark. Ekonomin inom lantbruk är som den ser ut idag inte helt enkel att få ihop. En viktig del till gårdens ekonomi är husen på gården som hyrs ut och ger också arbetstillfällen på gården. Det är alltså en viktig del till näringslivet på gården. Jag ser en utvecklingspotential i att kunna bygga flera hus/ lokaler på Klahammar som komplement till lantbruket. Andra alternativ kanske tex, kan vara uthyrning av båtplatser.</p> <p>Vi brottas redan idag till stor del med fornlämningar, biotopskydd, strandskydd mm. Ytterligare skydd och käppar i hjulen är inte vad vi behöver för att bedriva näringsverksamhet på landsbygden. Det räcker gott och väl med områdesskydden som länsstyrelsen redan har beslutat om. Jag ser förslaget i översiktsplanen som en stor begränsning i möjligheten att hitta alternativa näringsgrenar på gården. Förslaget inskränker i äganderätten som även får konsekvenser för fastighetsvärdet.</p>	<p>Det är staten som beslutar om riksintressen. För kommunen är detta en planeringsförutsättning och i våra översiktsplaner ska vi beskriva hur vi förhåller oss till och tillgodoser riksintressena.</p>
<p>Stora Eneby 2:3</p> <p>Jag motsätter mig byggnationer i området som benämns SV Södra Vannesta.</p> <p>Jag bor i området och kommer att bli av med mitt ogenerade läge, få utsikten förstörd, ökad trafik, ökat buller är några av de negativa effekterna om det blir bostäder / bebyggelse här. Naturvärden för miljontals kronor försvinner, rekreatiomsområden som används av både barn och vuxna försvinner. Öppna fält där hägrarna häckar varje år försvinner. Rådjurens barnkammare försvinner och blir asfalterad väg och villatomter.</p> <p>Som sagt, naturvärden för miljontals kronor går om intet för att ge plats åt byggnationer, som faktisk inte behövs vare sig i dagsläget eller närstående framtid. Det byggs så mycket i andra delar av byn samtidigt som det befintliga bostadsbeståndet är svårsålt. Jag har en väl fungerande brunn som levererar rent och klart vatten från det urgamla "pumpberget". Vad händer med mitt vatten när det grävs och byggs i området? Vad finns för garantier att vattenkvaliteten inte påverkas?</p> <p>Jag förstår att min lilla fastighet inte är så mycket värd i sammanhanget när företag köper mark för 30 miljoner kronor i syfte att bygga bredvid mitt hallonland. Landsbygdsfibern fick ta en annan väg än det var tänkt för att inte komma vägen för de hus som skall byggas här berättade de som grävde ner fibern. Man</p>	<p>Området ligger centralt i direkt anslutning till tätorten med närhet till befintlig service och är en naturlig långsiktig utveckling av tätorten söderut. Kommunens bedömning är att de viktigaste naturområdena har identifierats och kommer att sparas. I samband med detaljplaneringen görs fördjupade utredningar och konsekvensbedömningar.</p>

<p>kan ju tro att det redan är beslutat och klart i detta ärende. Vilket jag motsätter mig. Nej till förslaget och området Södra Vannesta.</p>	
<p>Toresund-Sundby 1:129</p>	
<p>Har tagit del av kommunens förslag gällande vidareutveckling av Stallarholmen via information och handlingar på kommunens hemsida, samt möte öppet hus i Stallarholmen 2017-11-14. Det är bra och positivt att man ser framför sig en (ännu mer) sjudande idyll i Stallarholmen framöver, här kommer några synpunkter och förslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Först och främst saknar jag en mer genomarbetad och genomtänkt vision och målsättning med utbyggnadsförslaget. Att man från kommunens sida säger att man "vill utöka kommunen med X antal nya invånare fram till år YY" och att man vill fokusera på Stallarholmen och därmed på kartor ritar in förslag på områden som kan bebyggas med X antal bostäder för att uppfylla detta mål räcker inte. <p>Kommunen har här en gyllene chans att utöka kommunens invånarantal i vackra Stallarholmen, men då krävs att man först identifierar och planerar för vilka man tror kan vilja flytta hit, vilka målgrupper tänker man sig, vad skulle dessa målgrupper uppleva som attraktivt och väcka deras intresse och önskan att flytta till Strängnäs kommun och Stallarholmen? Jag tror att det finns en stor potential i framför allt Stor-Stockholmsområdet med människor som absolut kan tänka sig att flytta lite längre bort från "stan" och fortsätta jobbspendlar till sina arbeten i Stockholmsområdet. Mälardalen upplevs som vackert, idylliskt och ger möjlighet till mycket bättre boende än vad Stockholmsområdet kan erbjuda. Strängnäs kommun och Stallarholmen är en del av detta högintressanta område och har stora möjligheter att vinna framtida fördelar om man kan ta tillvara möjligheterna.</p> <p>Men då krävs det definitivt att det är enkelt och snabbt att jobbspendlar. Att alla hushåll ska ha tillgång till fiberuppkoppling är en självklarhet, men det är inte så att merparten av alla som kan tänkas vilja flytta till Stallarholmen kommer att jobba hemifrån eller i närområdet. Flertalet hushåll kommer att vara beroende av att enkelt och smidigt kunna pendla till arbetet.</p>	<p>Noteras</p> <p>De mål och strategier som anges i planhandlingen utgår ifrån vår kommunövergripande översiktsplan samt de nationella och regionala mål som berör samhällsplaneringen.</p> <p>Noteras</p>
<p>Möjligheten att jobbspendlar.</p> <p>För att underlätta pendlingstrafik behöver man utöka tågförbindelserna från Läggesta/ Strängnäs med många fler turer i rusningstrafik. Som det ser ut nu med några få tåg på morgonen från Läggesta på vardagar fungerar det inte att som t.e.x. förälder med ordinarie kontorstider lämna barn på förskola/ skola på</p>	<p>Frågan om turtätheten hanteras inte i en fördjupad översiktsplan. Kommunen för en dialog med kollektivtrafikhuvudmannen i andra sammanhang.</p>

<p>morgonen och tågpendla från Läggesta. Det måste finnas många fler turer att välja på och tågen bör inte gå mer sällan än minimum en gång i halvtimmen i rusningstrafik morgon och kväll för att upplevas vara ett fullgott alternativ till att slippa sitta i bilen på E20. Kommunen bör med kraft verka för att turtätheten för tåg utökas ytterligare då detta är en förutsättning vid ökad inflyttning. Samma sak gäller för busstrafiken.</p>	
<p>Att ta sig till – från Stallarholmen: Det framgår av kommunens utredning att just Stallarholmen kan upplevas som lite "avsidet", jämfört med andra orter inom kommunen. Det är helt riktigt och nuvarande vägar bidrar inte till att man upplever det som snabbt, enkelt och säkert att färdas till Stallarholmen. Oavsett om man kommer från Mariefreds – eller Strängnåshället finns en gemensam nämnare då man ska åka till Stallarholmen: 1 ½ mils färdväg på krokiga och framför allt mörka, viltrika vägar med skogspartier precis intill vägen. Det duger inte att från kommunens sida skylla på att "det är Vägverkets väg". Som ansvarig kommuntjänsteman måste man ställa sig frågan om dessa vägar i nuvarande utförande bidrar till det man önskar beträffande byggnation och ökad inflyttning. Man kan inte begära att människor ska ge sig ut i kolsvarta skogen med risk för olyckor med vilt varje gång man färdas denna väg. Det är mer eller mindre allvarliga incidenter varje vecka på dessa vägar. Inte alls attraktivt om man vill vidareutveckla en ort. Att röja skogspartier utmed vägen så det blir fri sikt minst ett 10-tal meter in från vägen är ett absolut minimikrav och bör göras snarast innan någon riktigt allvarlig viltolycka inträffar. Nu är det omöjligt att upptäcka vilt som kommer upp på vägen från dessa skogspartier innan det är för sent. Därefter bör man undersöka möjligheten att bredda vägen och kanske göra upplysta cykelbanor vid sidan av, liknande vägen mellan Mariefred och Läggesta. Detta bör kommunen ställa som krav och önskemål och också driva gentemot Vägverket som en förutsättning för att vidareutbyggnad av orten ska kunna ske.</p>	<p>Planhandlingen kompletteras med text om att vägens standard är viktig för Stallarholmens utveckling.</p> <p>Förslag på cykelbana finns med i planhandlingen.</p>
<p>Bron Det går inte att komma ifrån att Stallarholmen består av två delar, belägna på varsin sida av vattnet. Centrum med affärer och övriga serviceinrättningar ligger på ö-sidan, vilket gör att alla Stallarholmsbor, och besökare, är beroende av en fungerande broförbindelse, i båda riktningar. Det verkar lite märkligt att planera en framtida bebyggelse som ska styras i första hand till fastlandssidan, med hänvisning till att "bron är i så undermåligt skick att man helst vill undvika bebyggelse på ö-sidan för att inte</p>	<p>Behovet av en bro med högre standard finns beskrivet i planhandlingen.</p>

<p>fler ska drabbas av den icke fungerande bron". Oavsett om man bor på den ena eller andra sidan är det tvingande att bron är uppdaterad och fungerar klanderfritt för att orten ska kunna utvecklas. Inte heller här duger argumentet att "det är Vägverkets bro". Det är kommunens ansvar att med kraft påtala att bron i nuvarande skick utgör ett allvarligt hinder och måste förbättras, samt också ev. utökas med ytterligare en möjlig alternativ broförbindelse.</p>	
<p>Serviceinrättningar - Centrum Vid planläggning av utökad bostadsbebyggelse/ inflyttning måste hänsyn tas till utökat behov av olika servicefunktioner i form av butiker och andra serviceinrättningar så som kanske apotek, vårdcentral etc. Det mest naturliga vid utbyggnation borde vara att utgå från ortens centralpunkt, och utvidga orten därifrån och utåt. För närvarande ligger en mindre industriområde med en silo i princip mitt i byn med fin sjöutsikt och med bostadsbebyggelse och centrum runt om. Vi utbyggnad av centrum är den del som nu utgör industriområdet betydelsefullt. Detta område skulle kunna användas till utvidgning av centrum med butiker, kanske någon sjönära restaurang/ café och promenadstråk och även bostadshus. Företag /småindustrier ska självklart finnas kvar i området, och helst bli ännu fler, men de bör flyttas till annan, lämpligare plats. Samma gäller silon. Det kanske inte är tvunget att silon ligger mitt i centrum?</p>	<p>Planhandlingen beskriver en strategi för centrumutvecklingen som berör de synpunkter som tas upp. Strategin beskriver inte i detalj vilka servicefunktioner som ska finnas utan det får den fortsatta processen avgöra.</p>
<p>Utökning av centrumnära mark Förutom det markområde som nu brukas av småindustrier och en silo är det också i dagsläget ett stort "tomrum" bort mot det gamla Husby Tegelbruk. Även markområdet fram mot tegelbruket kunde tas i anspråk för centrumutbyggnad och bostäder. Fördelen är att man då får en känsla av en sammanhållen helhet av orten istället för en spretig bebyggelse av lite "slumpmässigt" utslängda områden med byggnader och bostäder utan egentligt sammanhang. Kanske även Husby Tegelbruk kan byggas om till bostäder, servicelägenheter och/ eller butiker etc. På andra sidan bron (på fastlandssidan) finns det eventuellt möjlighet att möta upp med ytterligare servicefunktioner, café, restaurang, båthamn butiker, bostäder etc. som i sin tur leder vidare mot nuvarande bronära bebyggelse och Gula industrihuset med sina verksamheter. Detta skapar då en sammanhållen helhet där bron blir en naturlig sammanhållande länk i samhället, istället för ett hinder. På temat "sammanhållen bebyggelse" kan också ifrågasättas</p>	<p>För markområdet mot gamla Husby Tegelbruk finns redan en gällande detaljplan med både bostäder och verksamheter. Detta finns beskrivet i planhandlingen.</p>

<p>lämpligheten av t.e.x. förslaget att bebygga området Västra Sundby (område 1 och 2 i figur 23), med anslutande tillfartsväg upp mot Strängnäsvägen, via Åkerby/ Stenfasta. Detta bostadsområde skulle hamna väldigt långt bort, landvägen, och det blir ganska långsökt att koppla till övrig bebyggelse och anknötning till centralorten Stallarholmen. Det blir mest en utslängd avkrok utan direkt koppling till övrig bebyggelse och man bör istället i första hand bygga vidare i direkt anknötning till centralortens mittpunkt för att det inte ska uppstå slumpmässiga öar med bostäder utan sammanhang och koppling till orten i övrigt.</p>	<p>Området "Västra Sundby" bör byggas ut först när de centrala områdena är utbyggda, vilket ska förtydligas i planhandlingen.</p>
<p>Företag/ industrier/ silon i nuvarande centrumnära läge Dessa bör istället få sin plats i utkanten av samhället, och bortåt. Utmed väg 977, Strängnäsvägen, förslagsvis. Fördel med fastlandssidan och väg 977 är att man då slipper transporter tillfrån företagen via bron till Selaön och företagen/ småindustrierna blir också smidigare att nå med biltrafik. Man har också lättare att nå större vägar, E20, och Strängnäs industriområde/ Malmby kommer också något närmare. Det blir en mer naturlig anslutning och sammanhang mellan dessa områden så småningom.</p>	<p>Planhandlingen ska kompletteras med en tydligare text om detta.</p>
<p>Skola- äldreboende – barnomsorg För att en ort och kommun ska kännas attraktiv för inflyttning måste det finnas fungerande skola, förskoleverksamhet/ barnomsorg och äldreomsorg/ äldreboende. Här har kommunen hittills handlat mycket märkligt. Vid val och avväganden då människor jämför olika boendeanternativ och inför övervägande av en eventuell flytt är dessa frågor av avgörande betydelse. Vem tycker det är positivt att elever i grundskolan måste köras bort från hemorten för att kunna fullgöra sin skolgång? Det hjälper inte i det läget med lösa påståenden om att eleverna "får bättre lärare och undervisning" om de åker i timal med buss dagligen. (Det finns många bra lärare som tvärtom söker sig bort från större skolor för att få förmånen att få undervisa i en mindre. Vidareutbildning och utbyte mellan lärare kan också lösas på annat sätt.) Definitivt inte attraktivt för en bostadsort med ambitionen att växa och utvecklas. För gymnasiestudier fungerar det med elevresor till annan ort men utan fullständig grundskola ges inte intryck av "framåtanda" direkt. Samma gäller äldreboende. Ska äldre som kanske behöver flytta till ett omsorgsboende så småningom behöva lämna sin hemort? De flesta vill väl bo kvar i de omgivningar där man känner sig hemma. Obegripligt att man lagt ner det äldreboende som tidigare fanns utan att ersätta det med något annat på orten. Inte attraktivt.</p>	<p>En fördjupad översiktsplan redovisar ett planförslag för mark- och vattenanvändningen, som t ex mark för skolverksamheten. Själva utövandet av verksamheten hanteras dock inte i en översiktsplan.</p>

<p>Skapa ökad attraktionskraft/ intresse för Stallarholmen</p> <p>Här finns alla förutsättningar bara man tänker till lite, har en genomarbetad plan och sedan följer denna i alla beslut som rör orten och i samtliga kommunala beslutsorgan.</p> <p>Man bör identifiera det som är unikt och värdefullt för just Stallarholmen och vidareutveckla de goda initiativ som redan finns.</p> <p>Många besökare i Stallarholmen slås av den natursköna idyllen, de fina naturområdena, möjligheter att vistas i skog och mark, närheten till vatten och dess möjligheter till båtliv och därutöver öppna odlingslandskap och gårdar runt om.</p> <p>Det är alltså bland annat detta som kännetecknar Stallarholmen och därmed bör bevaras och lyftas fram som unikt med orten.</p> <p>Lägg därtill den framåtanda, företagsamhet och driv som i mångt och mycket präglar samhället. Surdegsbageri, majsodling, köttbutik, får, jordbruk, vikingar, olika marknader och evenemang med dessa teman som drar mycket folk. Med mera. Detta bör vara kärnan och det som ska vidareutvecklas. Många människor idag är intresserade av ekologiska och hållbara alternativ då det gäller matproduktion, bröd, öl, kläder, möbler och allt vad som nu kan tänkas. Stallarholmen har redan många goda verksamheter på detta tema och man bör vidareutveckla och lyfta fram detta ännu mer i marknadsföringssyfte. Däremot bör allt som handlar om "konstgjorda" attraktioner så som t.e.x. upplevelseparker, nöjesfält, lekland och sådant i samma stil helt undvikas i iveren att skapa intresse. Den sortens verksamheter är helt fel för Stallarholmen och detsamma gäller förslaget om att ev. lägga en campingplats vid Östabadet. En camping hör inte hemma mitt i samhället och bidrar inte till en bra och värdeskapande miljö, varken för omkringliggande permanentbostäder eller för campinggästerna.</p>	<p>Denna inriktning och beskrivning finns inarbetad i planhandlingens olika kapitel.</p> <p>Noteras</p>
<p>Ytterselö-Husby 7:37, Sjöleden 1:4-1:10 och Husby Tegelbruk 4:15</p>	
<p>Jag skriver till er som representant för ägarna av Ytterselö-Husby 7:37, Sjöleden 1:4-1:10 och Husby Tegelbruk 4:15 angående översiktsplanen och då specifikt för området Västra Husby.</p> <p>I översiktsplanen föreslås det att den del som är markerad som nummer 3 i bilden nedan skall användas för verksamheter (exempelvis båtupplag). Vi anser ej att marken är lämplig för verksamheter och just båtupplag är redan planerat i detaljplanen för Sjöleden 1:4 m.fl. Området kommer till stor del omges av bostadsbebyggelse och vi anser därför inte att det i området ska tillföras mer yta för verksamheter än vad som redan finns idag. Området borde istället användas för bostadsbebyggelse</p>	<p>Kommunen bedömer att det finns behov av att peka ut mark för verksamheter och att denna mark bedöms som lämplig. Behovet av båtupplag kan däremot i första hand ske på fastigheten Sjöleden 1:4.</p>

<p>alternativt rekreation.</p> <p>Vidare så marken ovanför det markerade området, kring mangårdsbyggnaden och maskinhallarna vid Husby 7:37, i översiktsplanen markerat som rekreationsområde. Vi anser att det området skulle passa bättre för bostadsbebyggelse.</p> 	<p>Området ligger nära riksintresset för kulturmiljövård och i ett område med lantlig karaktär. Det är också viktigt att bevara grönstrukturer och rekreationsområden för framtiden. Kommunens bedömning är därför att det inte är motiverat att föreslå nya bostäder i detta område.</p>
<p>Vannesta 3:80</p>	
<p>Det ringde in en kvinna från Stallarholmen som ville att information skulle gå fram till er efter ditt möte därute häromveckan. Där hade det informerats om att det eventuellt kunde bli parkeringar i framtiden på åkermarken i närheten av hennes bostad, Vannesta 3:80. Hon ville upplysa om att bakom deras hus finns det ett vattendrag innan åkern och där är det väldigt mycket fågelliv i form av hägrar, tranor, näktergal och rördrom och hon menade på att det vore tråkigt om man skulle störa det genom att röja bort buskage.</p>	<p>De viktiga naturområdena har identifierats och kommer att sparas. Ny bebyggelse placeras närmast vägen. Det är inte aktuellt med parkeringsplatser.</p>

Marie Jonsson
Samhällsbyggnadschef

Patrik Wirsenius
Översiktsplanerare